

Sağlık Yönetimi Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri

Problem Solving Skills of Health Management Students

Hatice Ulusoy, Nurperihan Tosun, Jebagi Canberk Aydın

ÖZET

AMAÇ: Bu çalışma sağlık yönetimi öğrencilerinin problem çözme becerilerini inceleme amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM: Tanımlayıcı bu çalışmada veriler kişisel bilgi formu ve Problem Çözme Envanteri ile toplanmıştır. Evren ve örnekleme, İç Anadolu bölgesinde yer alan bir kamu üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümünün tüm öğrencileri (N=230) oluşturmuştur. 4-8 Mart 2013 tarihleri arasında toplanan verilerin analizi SPSS 14 programında Ki-kare, t testi, Mann-Whitney U testi, One-Way ANOVA Kruskal-Wallis testleri ile yapılmıştır. Envanterden alınabilecek toplam puan 32-192 arasında değişmekte olup ölçekten alınan yüksek puanlar düşük düzeyde problem çözme becerisini ifade etmektedir.

BULGULAR: Çalışmaya katılan 195 öğrencinin, problem çözme puan ortalaması $82,12 \pm 18,27$ 'dir. Çalışmada 3. sınıf öğrencilerinin ($73,92 \pm 16,77$) ve liderlik-yöneticilik vasıflarına sahip olduğunu düşünen öğrencilerin ($=79,83 \pm 17,21$) problem çözme becerileri diğer gruplara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olarak belirlenmiştir ($p < 0,05$). Yaş, cinsiyet, anne-baba eğitimi, kardeş sayısı, ekonomik düzey gibi değişkenlerle problem çözme becerileri arasında anlamlı fark saptanmamıştır.

SONUÇ: Çalışmada tüm öğrencilerinin problem çözme becerileri orta düzeyde bulunurken 3. ve 4. sınıfların problem çözme becerileri diğer gruplara göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Üniversite eğitiminin öğrencilerin problem çözme becerilerini artırdığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Yönetim, sağlık yönetimi öğrencileri, problem çözme, problem çözme envanteri

ABSTRACT

OBJECTIVE: The aim of this study is to investigate the problem solving skills of health management students.

METHOD: In this descriptive study, data were collected by personal information form and The Problem Solving Inventory. Universe and sample were consisted of all the students at the Department of Health Management in a health sciences faculty in Middle Anatolia Region (N=230). Data which were collected between March, 4-8, 2013 were analyzed in SPSS by using Chi square, Mann-Whitney U, One-Way ANOVA Kruskal-Wallis tests.

RESULTS: Average scores of Problem Solving Inventory among the 195 students those participated to the study were $82,12 \pm 18,27$. It was found that 3rd grade students' ($73,92 \pm 16,77$) and those who thought that they have leadership skills ($=79,83 \pm 17,21$) have had significantly higher level problem solving skills ($p < 0,05$). There were no significant differences between problem solving skills of the students according to some variables such as age, gender, parent' education level, economical status.

CONCLUSION: Average problem solving skills of the students were medium but 3rd and 4th grade students' were higher than the other groups. It is concluded that university education has significant contribution to problem solving skills of the students.

Key words: Management, health management students, problem solving, problem-solving inventory

Geliş Tarihi / Arrival Date: 30.12.2013 **Kabul tarihi / Date of Acceptance:** 21.03.2014

İletişim / Corresponding author: Doç.Dr. Hatice Ulusoy, Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü, Sivas
E-posta / E-mail: hulusoy65@gmail.com

Sayı / Number: 1 **Cilt / Volume:** 1 **Yıl / Year:** 2014

ISSN

doi:10.5222/SHYD.2014.001

GİRİŞ

Günümüzde genel olarak, eğitimden beklenen en önemli görev, demokratik, yaratıcı, üretici, eleştirel ve çok yönlü düşünebilen, öğrenmeyi öğrenen, problem çözebilen, insanlara saygılı ve düşüncelere hoşgörü ile bakabilen, sorumlu vatandaşlar yetiştirmektir (Tümkiye ve ark., 2009). Bu bağlamda, üniversitelerin de temel amaçlarından bir tanesi, öğrencilerinin istedik ve gelişmiş niteliklere sahip mezunlar olmaları yönünde çaba harcamaktır. Üniversitelerin kendi rol ve amaçlarını ifade etmesinin bir yolu, kendi mezunlarında bulunacak özellikleri tanımlamak ve böylece de mezunlarının o topluma verecekleri katkının ne olduğunu belirlemektir (Barrie, 2006). Üniversite mezunlarında aranacak nitelik ve özelliklerin neler olması gerektiği konusu, son yıllarda özellikle de Bologna süreci gibi çalışmalarla uluslararası bir boyut kazanmakla birlikte (Hughes and Barrie, 2010), ilgili üniversitenin değer ve inançları, üniversitenin içinde yer aldığı sosyal ve politik çevresi de mezunların sahip olacakları özelliklerin neler olması gerektiğini belirleyen unsurlardandır (Barrie, 2006).

Üniversite mezunlarının sahip olması gereken özelliklerle ilgili literatür incelendiğinde, eleştirel düşünme ve problem çözme becerileri öğrencilerde geliştirilmesi gereken iki temel beceri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu iki becerinin önemli olmasının temel nedeni, öğrencinin teori ile uygulama arasında bağ kurma becerisinin ve problemlerle baş etme becerisinin artırılmasıdır. Sürekli değişen dünyada öğrencinin bir “dünya vatandaşı” olarak düşünmesi ve buna uygun davranışlar sergileyebilmesi de bu iki beceri ile yakından bağlantılıdır (Karantzas ve ark., 2013). Ülkemizde Türkiye Yükseköğretim Ulusal Yeterlikler Çerçevesi (TYUYÇ) lisans programı öğrenme çıktıları arasında da bu iki becerinin önemini vurgulayan “alanındaki kavram ve düşünceleri bilimsel yöntemlerle inceleyebilmek, verileri yorumlayabilmek ve değerlendirebilmek, sorunları tanımlayabilmek, analiz edebilmek, kanıtlara ve araştırmalara dayalı çözüm önerileri geliştirebilmek” ifadesi bulunmaktadır (TC.YÖK, 2009). Benzer şekilde birçok eğitimi de özellikle üniversitelerdeki derslerin içeriğinin ancak düşünülerek ve problem çözerek öğrenilebileceğini aksi halde öğrencilerin bilgiyi ezberleme yoluna gideceklerini belirtmektedir (Tümkiye ve ark., 2009).

Her insan hayatı boyunca çeşitli sorunlarla karşılaşır ve bu sorunların üstesinden gelmek için uygun çözüm yolları arar. Problem, “temelde, bireyin bir hedefe ulaşmada engellenme ile karşılaştığı çatışma durumu” (Genç ve Kalafat, 2007) veya “var olan durum ile istenilen durum arasındaki fark” olarak tanımlanmakla beraber bazı yazarlar da problem durumunu “gelişim için bir fırsat” olarak görmektedir (La Monica and Morgan, 1994). Sosyal anlamda problem çözme becerisi, sosyalleşme veya toplumsallaşma olarak bilinen süreçte edinilen en önemli becerilerdendir ve günlük yaşamda karşılaşılan problem durumlarında etkili ve uyum sağlayıcı baş etme yöntemlerini fark etme süreci olarak tanımlanmaktadır (Güngör, 2012). Problem çözme, bireyin bir bilgiyi almasını, süreçten geçirmesini ve bu bilgiyi kullanmasını da gerektirir (Abaan ve Altıntoprak, 2005). Problem çözme bir yetenek ve öğrenilmiş davranış olduğu için, her bireyin bu yeteneğe farklı derecede sahip olduğu düşünülebilir ancak problem çözme becerisi aynı zamanda öğrenilmesi, sürekli olarak geliştirilmesi gereken bir beceridir ve yaratıcı düşünce ile zekayı, duyguları, iradeyi ve eylemi birleştirir. Yönetici olmak isteyen kişinin, problem çözebilmesi için zaman harcaması, çaba göstermesi ve alıştırma yapması gereklidir (La Monica and Morgan, 1994; Çelik ve Yurdakul, 2009).

Bireyin kendi problem çözme becerilerini değerlendirme ve algılama biçimi, yaşamında karşılaştığı güçlüklerle nasıl yaklaştığını ve onlarla nasıl baş ettiğini etkileyen önemli bir etmendir. Çünkü bireyin kendisini algılayış biçimi, kendisi ve çevresiyle aynı zamanda karşılaştığı problemlerle ilgili bilgileri işleme sürecini etkilemektedir. Problemin tanımlanması, alternatif çözüm yollarının oluşturulması, karar verme ve çözümün uygulanması ve uygulanan çözümün sonuçlarının değerlendirilmesi bireylerin karşılaştığı problemleri etkili şekilde çözümlenmesini sağlayan becerilerdir (Güngör, 2012).

Bir yöneticinin en temel önceliği, sistemi aktive ederek örgütün hedeflerine ulaşmasını sağlamaktır. Yöneticinin örgütün hedeflerini gerçekleştirmek için yaptığı her türlü çaba başarıya ulaşmada en yüksek olasılığı içerecek, bilinçli stratejilere dayanmalıdır. Bu stratejinin veya bilimsel yöntemin adı “problem çözme”dir (La Monica ve Morgan, 1994). Problem çözme becerisi, karar verme ile beraber, yöneticiler için en gerekli temel becerilerden birisidir. Çünkü bir yöneticinin yaptığı işin çok büyük bir kısmı problem çözme ve karar verme süreçlerini içerir (Umu-kuro, 2009; Çelik ve Yurdakul, 2009). İyi bir problem çözme becerisine sahip olmak yöneticileri hem profesyonel hem de bireysel yaşamlarında güçlü kılar. Problem çözme becerisi, sorunlara yaratıcı, yenilikçi ve pratik çözümler geliştirebilmeyi içerir.

Sağlık kurumlarının sunduğu hizmetin özelliği nedeniyle, problemler ve doğurduğu sonuçlar sistemin diğer tarafları kadar yöneticileri de etkilemektedir. Sağlık kurumlarında çalışan her düzeydeki yöneticiler, sürekli yoğun ve karmaşık problemlerle karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu nedenle tüm yöneticiler için başarı ölçütlerinin en önemlilerinden birisi olan problem çözme becerisi, sağlık sektöründe daha da önemli hale gelmektedir (Çelik ve Yurdakul, 2009). Sağlık Yönetimi bölümü öğrencileri, öğrenim görmekte oldukları bölüm itibarıyla iş hayatına, yönetici sıfatıyla girmeye aday bireylerdir. Öğretim programının, öğrencilerin problem çözme becerilerinin geliştirilmesi doğrultusunda yapılandırılması için öncelikle öğrencilerin problem çözme becerilerinin ne düzeyde olduğunun belirlenmesi önemlidir.

Amaç: Bu çalışma sağlık yönetimi öğrencilerinin kendi algıladıkları problem çözme becerilerini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı olarak yapılan bu çalışmanın evren ve örneklemini, 2012-2013 eğitim ve öğretim döneminde Sivas, Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümüne kayıtlı olan tüm öğrenciler (N=230) oluşturmuştur. Ayrıca bir örneklem seçimine gidilmemiştir. Veriler 4-8 Mart 2013 tarihleri arasında çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 195 öğrenciden (%84,8) toplanmıştır.

Veri Toplama Aracı: Çalışmada öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri hakkında bilgi toplamak amacıyla Kişisel Bilgi Formu ve öğrencilerin problem çözme becerileri konusunda kendini algılayışını ölçmek amacıyla Problem Çözme Envanteri (PÇE) kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formunda; yaş, cinsiyet, sınıf, anne-baba eğitimi, kardeş sayısı, ailenin gelir düzeyi, üniversiteden önce en uzun süre yaşanan yer, anne-baba eğitimi, anne-baba mesleği, aile tipi, üniversitede okuyan kardeş sayısı, üniversiteye ÖSS'ye kaçınıcı girişinde yerleştiği, hobisinin olup olmadığı, bu bölümü tekrar seçip seçmeyeceği, bölümde olmaktan memnuniyet düzeyi, kendisinde liderlik/yöneticilik vasfı görme durumu, çalışma deneyiminin olup olmadığına ilişkin toplam 22 soru yer almıştır.

Özgün hali Heppner ve Petersen (1982) tarafından geliştirilen PÇE'nin Türkçe'ye uyarlaması Şahin, Şahin ve Heppner (1993) tarafından yapılmıştır. Ölçek, 1-6 arası puanlanan likert tipinde 35 maddeden oluşmaktadır. Maddelere verilecek cevaplar ve puanlaması; "1: Her zaman böyle davranırım; 2: Çoğunlukla böyle davranırım; 3: Sık sık böyle davranırım; 4: Arada sırada böyle davranırım; 5: Ender olarak böyle davranırım; 6: Hiçbir zaman böyle davranmam" şeklindedir. Ölçeğin puanlanmasında 9., 22. ve 29. maddeler puanlama dışı tutulur. Bazı maddelerin (1, 2, 3, 4, 11, 13, 14, 15, 17, 21, 25, 26, 30, 34) puanlaması ters olarak yapılır.

PÇE'den alınabilecek toplam puan 32-192 arasında değişmekte olup, ölçekten alınan toplam puanların yüksekliği, bireyin problem çözme becerisi konusunda kendini "yetersiz olarak algıladığını," düşüklüğü ise "yeterli olarak algıladığını" gösterir (Savaşır ve Şahin, 1997). Ölçek üç alt boyuttan oluşmaktadır. Bunlar;

Problem Çözme Yeteneğine Güven (PÇG): Kişinin yeni problemleri çözme yeteneğine olan inancını ifade eder (5, 10, 11, 12, 19, 23, 24, 27, 33, 34, 35. maddeler).

Yaklaşma - Kaçınma (YK): Gelecekte başvurmak için ilk problem çözme çabalarını yeniden gözden geçirmek ve değişik alternatif çözümler için aktif bir biçimde araştırma yapmayı ifade eder (1, 2, 4, 6, 7, 8, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 28, 30, 31. maddeler).

Kişisel Kontrol (KK): Sorunlu durumlarda kişilerin kontrolünü sürdürme yeteneğini belirtir (3, 14, 25, 26, 32. maddeler) (Savaşır ve Şahin, 1997).

Toplanan veriler SPSS 14 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Gruplar arası karşılaştırma için Ki-kare, İki Ortalama Arasındaki Farkın Önemlilik Testi (t testi) ve Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiye bakmak için tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova, Kruskal-Wallis testi) kullanılmıştır.

Etik boyut: Cumhuriyet Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi madde 5, c bendinde "sosyal ve beşeri bilimlerde yapılacak anket ve tutum araştırmalarında katılımcıların rızası alınır. Araştırma, bir kurumda yapılacaksa, katılımcıların rızasından sonra bağlı buldukları kurumun izni alınır" ifadesine dayanılarak bu çalışmada, anketlerin uygulanması öncesinde araştırmacılar katılımcılara araştırmanın amacı, içeriği, çalışmaya katılımın gönüllü olduğu, verilen bilgilerin gizliliği vb. gibi konularda gereken açıklamaları yaparak katılımcıların sözel onamlarını almıştır. Ayrıca ilgili bölüm başkanlığından da çalışmanın yapılabilmesi için gerekli izinler alınmıştır.

BULGULAR

Tablo 1: Öğrencilerin Tanıtıcı Bilgileri (N=195)

	n	%
Yaş Grupları		
≤19	33	16,9
20-21	82	42,1
22-22	63	32,3
24 ve üzeri	17	8,7
Cinsiyet		
Kadın	113	57,9
Erkek	82	42,1
Sınıf		
1. Sınıf	95	48,7
2. Sınıf	47	24,1
3. Sınıf	27	13,8
4. Sınıf	26	13,3
Kardeş Sayısı		
≤2 kardeş	79	40,5
3-5 kardeş	67	34,5
6 ve üzeri	49	25,0
En uzun süre yaşanılan yer		
Köy, Belde, İlçe	114	58,5
Şehir, Büyük Şehir	81	41,5
Aylık Gelir		
1000TL'den Az	87	44,6
1001-1500TL	60	30,8
1501-2000TL	34	17,4
2001-3500TL	14	7,2
Anne Eğitimi		
Okur-Yazar Değil	31	15,9
İlkokul	126	64,6
Ortaokul	18	9,2
Lise ve üzeri	18	9,2
Baba Eğitimi		
Okur-Yazar Değil	7	3,6
İlkokul	98	50,3
Ortaokul	29	14,9
Lise ve üzeri	59	30,3

Çalışmaya katılan 195 öğrencinin, yaş ortalaması $21,17 \pm 1,65$ olup %57,9'u kadındır, %48,7'sini birinci sınıflar oluşturmaktadır. Öğrencilerin %59,5'inin kendileri hariç üç veya daha fazla kardeşi vardır. %58,5'i üniversiteye gelmeden önce en uzun süre köy, belde veya ilçede yaşamıştır. %75,4'ünün ailesinin aylık geliri 1500 TL'nin altındadır, %80,5'inin annesinin, %53,9'unun babasının eğitimi en fazla ilkokul düzeyindedir (Tablo 1).

Tablo 2: PÇE Toplam ve Alt Boyut Puan Ortalamalarının Dağılımı (N=195)

	Ortalama± Standart Sapma	Min-Max
PÇE Toplam Puan	82,12±18,27	43-157
PÇG Puanı	25,62±7,68	11-53
YK Puanı	39,44±9,55	20-75
KK Puanı	14,57±3,04	8-25

Tablo 2’de, PÇE’den ve alt boyutlarından elde edilen puanların ortalamaları verilmiştir. Öğrencilerin PÇE’den aldıkları toplam puan ortalaması 82,12±18,27’dir. Öğrencilerin alt boyutlardan aldıkları puan ortalamaları ise, PÇG alt boyutu için 25,62±7,68, YK alt boyutu için 39,44±9,55 ve KK alt boyutu için 14,57±3,04 olarak saptanmıştır.

Tablo 3: Öğrencilerin Sınıfları ile PÇE Toplam ve Alt Boyut Puan Ortalamalarının Dağılımı

Sınıflar	Toplam Puan X ± S	PÇG X ± S	YK X ± S	KK X ± S
1. Sınıf (n= 95)	81,13±19,29	25,25±8,00	38,86±10,41	14,57±3,17
2. Sınıf (n=47)	91,14±15,29	29,21±7,31	43,87±7,29	15,34±3,00
3. Sınıf (n=27)	73,92±16,77	21,85±6,53	36,25±8,67	13,55±2,70
4. Sınıf (n=26)	77,96±14,86	24,38±5,73	36,84±8,23	14,26±2,69
Toplam (n=195)	82,12±18,27	25,62±7,68	39,44±9,55	14,57±2,69
f	6,72	6,37	5,48	2,12
p	<0,001	<0,001	0,001	0,098

Tablo 3’te öğrencilerin sınıflarına göre PÇE’den aldıkları toplam ve alt boyut puanlarının ortalamaları görülmektedir. Buna göre, PÇE toplam puan ortalaması en düşük olan grup (problem çözme becerisi en yüksek olan grup) üçüncü sınıflar (X=73,92±16,77), en düşük olan grup ikinci sınıflardır (91,14±15,29). Benzer şekilde PÇE’nin tüm boyutlarında da üçüncü sınıfların ortalama puanları diğer sınıflardan daha düşüktür. Üçüncü ve dördüncü sınıfların problem çözme becerileri diğer sınıflardan yüksektir. Öğrencilerin sınıflarına göre toplam PÇE puanları ve KK alt boyutu hariç tüm alt boyut puanlarında gözlenen fark istatistiksel olarak anlamlıdır (p<0,01).

Tablo 4: Öğrencilerin Sınıfları ile PÇE Toplam ve Alt Boyut Puan Ortalamalarının Dağılımı

Öğrencilerin Kendinde Liderlik/Yöneticilik Vasfı Görme Durumu	PÇE Toplam Puan X ± S	PÇG X ± S	YK X ± S	KK X ± S
Evet (n=171)	79,83 ±17,21	24,63 ±7,22	38,56 ±9,19	14,18 ±2,63
Hayır (n=24)	98,50 ±17,55	32,62 ±7,34	45,70 ±9,87	17,41 ±4,13
z	24,64	25,63	12,48	26,99
p	<0,001	<0,001	0,001	<0,000

Tablo 4’te öğrencilerin PÇE’den aldıkları toplam ve alt boyut puan ortalama değerleri ile kendilerinde liderlik vasfı görmeleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Liderlik-yöneticilik vasıflarına sahip olduğunu düşünen öğrencilerin (X= 79,83±17,21) PÇE’den ve alt boyutlardan aldıkları puanlar anlamlı düzeyde daha düşük olarak saptanmıştır (p<0,05).

Çalışmamızda yaş, cinsiyet, anne-baba eğitimi, kardeş sayısı, ailenin gelir düzeyi, üniversiteden önce en uzun süre yaşanan yer, anne-baba eğitimi, anne-baba mesleği, aile tipi, üniversitede okuyan diğer kardeş sayısı, üniversiteye kaçınıcı girişinde yerleştiği, hobisinin olup olmaması, bu bölümü tekrar seçip seçmeyeceği, bölümde olmaktan memnuniyet düzeyi, çalışma deneyiminin olup olmaması değişkenleri ile problem çözme becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

TARTIŞMA

Çalışmaya katılan 195 öğrencinin, %59,5'inin kendileri hariç üç veya daha fazla kardeşi vardır. %75,4'ünün ailesinin aylık geliri 1500 TL'nin altındadır, %80,5'inin annesinin, %53,9'unun babasının eğitimi en fazla ilköğretim düzeyindedir. Bu bulgulara dayanarak özellikle ailedeki çocuk sayısı, gelir düzeyi ve anne-baba eğitim düzeyi dikkate alındığında öğrencilerin çoğunun sosyo-ekonomik özelliklerinin çok düşük düzeyde olduğunu söyleyebiliriz.

Çalışmada öğrencilerin PÇE'den aldıkları puan ortalaması $82,12 \pm 18,27$ olarak bulunmuştur (Tablo 2). Envanterden alınabilecek toplam puanın 32-192 arasında değişmekte olduğu ve ölçekten alınan puan azaldıkça, bireyin problem çözme becerisi konusunda kendini yeterli olarak algıladığı bilgisi dikkate alındığında genel olarak öğrencilerin problem çözme becerilerinin "orta düzeyde" olduğu söylenebilir.

Problem çözme konusuyla ilgili aynı ölçüm aracını kullanarak yapılan çalışmalar incelendiğinde konunun genellikle hemşirelik öğrencileri ve hemşireler (Ulupınar, 1997; Yetkin ve Yurttaş, 2003; Kelleci ve Gölbaşı, 2004; Abaan ve Altıntoprak, 2005; Kaya, 2005; Terzioğlu, 2006; Kantek ve ark., 2010; Olgun ve ark., 2010; Altay ve ark., 2012); eğitim fakültesi öğrencileri ve öğretmenler (Genç ve Kalafat, 2007; Otacıoğlu, 2007; Sağır, 2011; Güngör, 2012; Yenice, 2012) ve Psikolojik danışmanlık ve rehberlik ve psikoloji bölümleri gibi diğer üniversite öğrencileri (Sardoğan, 2006; Tümkiye ve ark., 2009; Uslu ve Girgin, 2010; Güngör, 2012) üzerinde yapıldığı dikkat çekmektedir. PÇE'den alınan toplam puan ortalamaları incelendiğinde çalışmamızın sonuçları hemşirelik, (Ulupınar, 1997; Yetkin ve Yurttaş, 2003; Kantek ve ark., 2010; Olgun ve ark., 2010; Altay ve ark., 2012) eğitim fakültesi (Genç ve Kalafat, 2007; Otacıoğlu, 2007; Sağır, 2011; Güngör, 2012; Yenice, 2012) ve diğer üniversite öğrencileriyle yapılan araştırma sonuçları ile sonucu benzerlik göstermektedir.

Sağlık yönetimi öğrencilerine en yakın grup olarak, işletme, iktisat ve maliye bölümlerinde okuyan 310 öğrenci ile yapılan bir çalışma (Dündar, 2009) sonucuna göre, öğrencilerin problem çözme becerisi puan ortalaması ($X=118,47$) olarak saptanmıştır. Buna göre, çalışmamıza katılan sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin problem çözme becerilerinin işletme, iktisat ve maliye bölümlerinde okuyan öğrencilerden daha iyi olduğu söylenebilir.

Yapılan literatür taraması sırasında ülkemizde sağlık yönetimi alanında eğitim görmekte olan öğrencilerin problem çözme becerisinin saptanması ile ilgili bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak Çelik ve Yurdakul'un (2009) çalışmamızda da kullandığımız PÇE ile Mersin İlinde çalışan 95 hastane yöneticisinin problem çözme becerisini incelediği çalışmada da yöneticilerin PÇE ortalama puanı 108,68 olarak saptanmıştır. Buna Cumhuriyet üniversitesi sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin sözü edilen bu çalışmaya katılan sağlık yöneticilerine göre problem çözme düzeylerini daha iyi algıladıkları söylenebilir.

Çalışmamızda cinsiyete göre problem çözme beceri puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu sonuç ülkemizde değişik alanlarda üniversite öğrenimi görmekte olan öğrencilerin problem çözme becerilerine yönelik yapılmış birçok çalışmanın bulguları ile paralellik göstermektedir. Tümkiye ve İflazoğlu (2000), Genç ve Kalafat (2007), Dündar (2009), Tümkiye ve ark. (2009), Güngör (2012), Yenice (2012), Kolayış ve arkadaşları (2012) tarafından yapılan araştırmalarda da problem çözme becerileri toplam puanları ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Ancak bazı çalışmalarda kız öğrencilerin (Sağır, 2011), bazı çalışmalarda da erkek öğrencilerin (Otacıoğlu, 2008; Uslu ve Girgin, 2010; Kolayış ve arkadaşları 2012) problem çözme düzeyleri daha iyi bulunmuştur.

Ülkemizde üniversite öğrencileri ile yapılan pek çok çalışmada sınıf arttıkça problem çözme becerisinin de arttığı saptanmıştır (Tümkiye ve İflazoğlu, 2000; Genç ve Kalafat, 2007; Dündar, 2009; Tümkiye ve ark., 2009; Uslu ve Girgin, 2010; Sağır, 2011; Yenice, 2012). Çalışmamızda ise, sınıflara göre PÇE'den ve alt boyutlardan alınan ortalama puanlar incelendiğinde, üçüncü sınıf öğrencilerinin diğer sınıflara göre; üçüncü ve dördüncü sınıfların birinci ve ikinci sınıflara göre problem çözme becerilerinin yüksek olduğu saptanmıştır ($p<0,05$) (Tablo 3). Üçüncü sınıftakilerin, dördüncü sınıftakilerden daha iyi problem çözme becerisine sahip olmaları bulgusu Genç ve Kalafat'ın (2007) bulgusunu destekler nitelikte olmakla beraber, üniversite eğitimi bitirmek üzere olmaları nedeniyle dördüncü sınıfların problem çözme becerilerinin daha yüksek olması beklenilebilirdi. Ancak, dördüncü sınıf öğrencilerinin mezuniyet sonrasında iş bulma ve gelecek kaygılarını üçüncü sınıf öğrencilerine göre daha yoğun yaşıyor olmaları bu sonuca neden olmuş olabilir. Çalışmamızda ikinci sınıfların problem çözme becerisinin birinci sınıflardan da düşük olmasının nedenlerine yönelik yapılan detaylı incelemede ikinci sınıfların diğer sınıflara göre farklı olduğu herhangi bir sosyo-demografik özelliğe rastlanmamıştır.

Çalışmamızda öğrencilerin ve ailelerin sosyo-demografik ve kültürel özellikleriyle ilgili pek çok değişkenle, problem çözme arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki olmaması ve ikinci sınıflar hariç sınıf arttıkça problem çözme becerisinin artıyor olması bulgusu üniversite eğitiminin problem çözme becerisini artırdığı şeklinde yorumlanabilir.

Çalışmamızda kendisinde liderlik/yöneticilik özelliklerinin olduğunu düşünen öğrencilerin problem çözme becerilerinin daha iyi düzeyde olduğu saptanmıştır (Tablo 4). Bu öğrencilerin özgüvenlerinin yüksek olması veya kişilik

yapılarının farklı olma ihtimali bu sonuca neden olmuş olabilir. Nitekim Otacıoğlu'nun (2008) yaptığı bir araştırmada, öğrencilerin problem çözme beceri ve özgüven düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Benzer şekilde DüNDAR'ın (2009) çalışmasında da öğrencilerin, problem çözme becerisi ile kişilik genel uyumu arasında pozitif ilişki olduğu belirlenmiştir

SONUÇ

Sonuç olarak, çalışmada sağlık yönetimi öğrencilerinin problem çözme becerileri ülkemizdeki diğer üniversite öğrencilerinin problem çözme becerileri ile benzer düzeyde olup, problem çözme düzeyleri orta olarak değerlendirilebilir. Çalışmada, üçüncü ve dördüncü sınıfların problem çözme becerileri diğer gruplara göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Buna göre üniversite eğitiminin öğrencilerin problem çözme becerilerini artırdığı sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin problem çözme becerilerinin daha iyi bir düzeye getirilmesi için müfredat çalışmalarının yapılması, eğitim öğretim yöntemlerinin gözden geçirilerek aktif öğrenmeye dayalı yöntemlerin daha fazla kullanılması, problem çözmeyi etkileyen kişilik yapısı, benlik saygısı gibi faktörler açısından da incelemelerin yapılması önerilebilir.

KAYNAKLAR

Abaan, S., Altıntoprak, A. (2005). Hemşirelerde Problem Çözme Becerileri: Öz Değerlendirme Sonuçlarının Analizi. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 62-76.

Altay, B., Cabar, H.D., Ozkaptan, B.B. ve Gumus, K. (2012). Examining the relation between sociotropic and autonomic and problem solving abilities of nursing students. HealthMed, 6, 3286.

Barrie, S.C. (2006). Understanding What We Mean By The Generic Attributes of Graduates. Higher Education, 51, 215-241.
<http://dx.doi.org/10.1007/s10734-004-6384-7>

Cumhuriyet Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi, http://www.cumhuriyet.edu.tr/yonetmelik/yonergecumhuriyet_universitesi_bilimsel_arastirma_ve_yayin_etigi_yonergesiturk.pdf (Erişim 13.03.2014)

Çelik, C., Yurdakul, M. (2009). Hastane Yöneticilerinin Problem Çözme Becerileri: Bir Alan Araştırması. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 18, 95-108.

DüNDAR, S. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Özellikleri İle Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 24, 139-150.

Genç, S.Z., Kalafat, T. (2007). Öğretmen Adaylarının Demokratik Tutumları İle Problem Çözme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2, 10-22.

Güngör, M. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin Aile Tipleri Ve Aile Tutumları Açısından İncelenmesi. E-Journal Of New World Sciences, Academy 7, 4, 40-51.

Hepner, P.P., Peterson, C. (1982). The Development And Implications of a Personal-Problem Solving Inventory. Journal of Counseling Psychology 1982; 29, 66-75.
<http://dx.doi.org/10.1037/0022-0167.29.1.66>

Hughes, C., Barrie, S. (2010). Influences on the assessment of graduate attributes in higher education. Assessment & Evaluation in Higher Education, 35, 325-334.
<http://dx.doi.org/10.1080/02602930903221485>

Karantzas, G.C., Avery, M.R., Macfarlane, S., Mussap, A., Tooley, G., Hazelwood, Z. and Fitness, J. (2013). Enhancing critical analysis and problem-solving skills in undergraduate psychology: An evaluation of a collaborative learning and problem-based learning approach. Australian Journal of Psychology, 65, 45.
<http://dx.doi.org/10.1111/ajpy.12009>

Kaya, E. (2005). Hemşirelerin Problem Çözme Becerilerinin ve Etkileyen Bazı Faktörlerin Belirlenmesi, Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas.

Kantek, F., Öztürk, N., Gezer, N. (2010). Bir Sağlık Yüksekokulunda Öğrencilerin Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi, International Conference on New Trends in Education and Their Implications 11-13 November, Antalya-Türkiye <http://www.iconte.org/FileUpload/ks59689/File/41.pdf> (Erişim 04.07.2013).

- Kelleci, M., Gölbaşı, Z. (2004).** Bir üniversite hastanesinde çalışan hemşirelerin problem çözme becerilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 8, 1-8.
- Kolayış, H., Turan, H., Ulusoy, Y.Ö. (2012).** Comparison of problem-solving disposition of students in physical education teacher and psychological counseling and guidance. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 46, 1939-1942. <http://dx.doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.05.407>
- La Monica, E.L., Morgan, P.I. (1994).** *Management in health care: A theoretical and experiential approach* Macmillan. England.
- O'hare, L., McGuinness, C. (2004).** Skills and attributes developed by psychology undergraduates: Ratings by undergraduates, postgraduates, academic psychologists and professional practitioners. *Psychology Learning and Teaching*, 4, 35-42. <http://dx.doi.org/10.2304/plat.2004.4.1.35>
- Olgun, N., Öntürk, Z.K., Karabacak, Ü., Eti Aslan, F., Serbest Ş. (2010).** Hemşirelik Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri: Bir Yıllık İzlem Sonuçları. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1, 188-194.
- Otacıoğlu, S.G. (2007).** Eğitim Fakültelerinin Farklı Branşlarında Eğitim Alan Öğrencilerin Problem Çözme Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması. *Eurasian Journal of Educational Research*, 29, 73-83.
- Otacıoğlu, S.G. (2008).** Müzik eğitimi bölümü öğrencilerinin problem çözme, özgüven düzeyleri ile çalgı başarılarının karşılaştırılması. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 143-154.
- Sağır, Ş.U. (2011).** Öğretmen Adaylarının Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi. *e-Journal of New World Sciences Academy* 6, 2482-2494.
- Sardoğan, M.E., Karahan, F.T., Kaygusuz, C. (2006).** Üniversite Öğrencilerinin Kullandıkları Kararsızlık Stratejilerinin Problem Çözme Becerisi, Cinsiyet, Sınıf Düzeyi Ve Fakülte Türüne Göre İncelenmesi; Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2, 78-97.
- Savaşır, I., Şahin, N.H. (1997).** Bilişsel Davranışçı Terapilerde Değerlendirme: Sık Kullanılan Ölçekler. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları. Ankara.
- Şahin, N., Şahin, N.H., Heppner, P.P. (1993).** Psychometric properties of the Problem Solving Inventory in a group of Turkish university students. *Cognitive Therapy and Research*, 17, 379-396. <http://dx.doi.org/10.1007/BF01177661>
- T.C. YÖK (Yükseköğretim Kurulu) Türkiye Yükseköğretim Ulusal Yeterlikler Çerçevesi (TYUÇ) Ara Raporu 2009 <https://bologna.yok.gov.tr/files/1fd58513c8ad79fe43ca1b7c1adc4a8b.pdf> (Erişim 03.07.2013)
- Terzioğlu, F. (2006).** The perceived problem-solving ability of nurse managers. *Journal of Nursing Management*, 14, 340-347. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1365-2934.2006.00551.x>
- Tümkaya, S., İflazoğlu, A. (2000).** Ç.Ü. sınıf öğretmenliği öğrencilerinin otomatik düşünce ve problem çözme düzeylerinin bazı sosyo-demografik değişkenlere göre incelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 6, 143-158.
- Tümkaya, S., Aybek, B., Aldağ, H. (2009).** Üniversite Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Eğilimleri ve Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi *Eurasian Journal of Educational Research*, 36, 57-74.
- Ulupınar, S. (1997).** Hemşirelik Eğitiminin Öğrencilerin Sorun Çözme Becerilerine Etkisi. Doktora Tezi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Umukoro, J.O. (2009).** Problem-solving in management: Peculiarities of the arts. *Creative Artist: A Journal of Theatre and Media Studies*, 3, 161-170.
- Uslu, M., Girgin, Ç. (2010).** The effects of residential conditions on the problem solving skills of university students. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 3031-3035. <http://dx.doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.03.459>
- Yenice, N. (2012).** Öğretmen Adaylarının Öz -Yeterlik Düzeyleri ile Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 36-58.
- Yetkin, A, Yurttaş, A. (2003).** Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Empatik Becerileri İle Problem Çözme Becerilerinin Karşılaştırılması. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 6, 1-13.